

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بررسی علل تصادفات رانندگی

مؤلفان

محمد رضا مهماندار

ابراهیم وهاب زاده

(اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین)

سرشناسه: مهماندار، محمدرضا، ۱۳۴۸ -

عنوان و نام پدیدآور: بررسی علل تصادفات رانندگی / مولفان محمدرضا مهماندار، ابراهیم وهابزاده
مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علوم انتظامی ناجا، معاونت پژوهش، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۲۷۶ص.

شابک: 978-600-5705-66-9

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۷۶

موضوع: رانندگی -- ایران -- حوادث

شناسه افزوده: وهابزاده، ابراهیم، ۱۳۴۷ -

شناسه افزوده: دانشگاه علوم انتظامی ناجا. معاونت پژوهش

رده بندی یکتا: HE۵/۵۶۱۴/الفم ۸۶ ۱۳۹۳

رده بندی دیویی: ۳۶۳/۱۲۵۰۹

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۲۱۱۴

نام کتاب: بررسی علل تصادفات رانندگی

مؤلف: محمدرضا مهماندار، ابراهیم وهابزاده

طراح جلد: مهناز فراهانی

صفحه آرا و حروفچین: مهناز فراهانی

ناشر: دانشگاه علوم انتظامی امین - معاونت پژوهش

چاپ اول: ۱۳۹۴

سال: ۱۳۹۴

چاپخانه: عصر دانش ماد

قیمت: ۱۶۰۰۰۰ ریال

نشانی: تهران- ابتدای بزرگراه شهید خرازی- خیابان شهید جدی اردبیلی- دانشگاه علوم

انتظامی امین، تلفن ۴۸۹۳۱۲۹۳

۱- بخش اول - تعاریف

- ۲ (۱-۱) عوامل مؤثر بر تصادفات رانندگی
- ۲ (۲-۱) تعاریف ماده یک آیین نامه راهنمایی و رانندگی
- ۱۱ (۳-۱) تعریف تصادف و علم کارشناسی تصادفات
- ۱۱ (۴-۱) تعریف جبر و قایع، زمان تأخیر و زمان عکس العمل

۲- بخش دوم - انواع علل تصادفات

- ۲۶ علل فنی تصادفات
- ۲۶ علل اولیه، واسط و مستقیم
- ۳۹ علل قضایی تصادفات
- ۴۰ علل اصلی در تصادفات
- ۴۱ علت های مشمول تشدید یا تخفیف مجازات

۳- بخش سوم - وضعیت های مختلف برخورد

- ۵۰ ابعاد وسیله نقلیه و وضعیت های مختلف برخورد
- ۵۱ ۱- تصادفات جلو به جلو
- ۵۲ ۲- تصادفات جلو به عقب
- ۵۲ ۳- تصادفات جلو به پهلو
- ۵۳ ۴- تصادفات پهلو به پهلو
- ۵۳ ۵- تصادفات عقب به پهلو
- ۵۴ ۶- تصادفات عقب به عقب
- ۵۴ ۷- سایر وضعیتات
- ۵۵ برخی از علل اصلی مهم تصادفات
- ۵۵ ۱- تجاوز به چپ

- ۵۵ ۲- انحراف به چپ
- ۵۷ ۲- توجه نکردن به جلو
- ۶۰ ۳- عدم رعایت فاصله طولی
- ۶۴ ۵- تصادفات ناشی از حرکت با دنده عقب
- ۶۶ ۶- عدم رعایت فاصله عرضی
- ۶۷ ۷- عدم رعایت فاصله هنگام سبقت
- ۶۸ ۸- تغییر مسیر حرکتی
- ۶۹ ۹- عدم رعایت حق تقدم عبور
- ۸۰ ۱۰- عیب نقص فنی
- ۹۰ ۱۱- تجاوز از سرعت مقرر
- ۹۵ تصادفات واژگونی

۴- بخش چهارم - مابقی وند در رسیدگی به تصادفات

- ۱۰۶ رابطه علیت در تصادفات
- ۱۰۷ رابطه سببیت در تصادفات

۵- بخش پنجم - تصادفات خاص

- ۱۱۲ تصادفات واقعه در آزادراه‌ها
- ۱۱۶ تصادفات وسیله نقلیه با حیوانات
- ۱۲۱ سقوط مسافر یا سرنشین از وسیله نقلیه
- ۱۲۲ یدک کشی وسایل نقلیه

۶- بخش ششم - نحوه رسیدگی به تصادفات عابران پیاده

- ۱۳۹ نحوه رسیدگی تصادفات عابر پیاده
- ۱۴۳ نحوه محاسبه زمان راننده و عابر
- ۱۴۷ تصادفات عابران در کوچه ها
- ۱۵۱ تصادفات اسکیت و اسکوتر سواران
- ۱۵۲ تصادفات اطفال و کودکان و معلولان ویلچر سوار

۷- بخش هفتم - قوانین و مقررات

- ۱۵۸ برخی از مواد قانون مجازات اسلامی
- ۱۶۷ فصولی از آیین نامه راهنمایی و رانندگی مصوب ۱۳۸۴
- ۲۰۸ قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹/۲/۷
- ۲۱۳ قانون رسیدگی فوری به خسارات ناشیه از تصادفات رانندگی به وسیله نقلیه
- ۲۱۴ قانون استفاده از نظر افسران راهنمایی در تصادفات
- ۲۱۴ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی
- ۲۳۷ قانون ایمنی راهها و راه آهن
- ۲۴۷ قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه
- ۲۶۰ آیین نامه اجرایی ماده ۹ قانون اصلاح بیمه اجباری
- ۲۶۴ تصویب نامه در خصوص تعیین معیار و عناوین تخلفات رانندگی حادثه ساز
- ۲۶۶ قانون مجازات خودداری از کمک به صدمان و رفع مخاطرات جانی
- ۲۶۸ آیین نامه قانون مجازات خودداری از کمک به صدمان و رفع مخاطرات جانی

سخن ناشر

کسب علم و دانش و تلاش برای بهره‌گیری از علوم جدید و بومی‌سازی آن برای رفع نیازهای علمی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به منظور اعتلای اقتدار امت اسلامی از توصیه‌های مهم اسلام است. علوم پلیسی که همگام با پیشرفت بسیاری از علوم محض و تلفیق آنها با یکدیگر، روز به روز نو می‌شود و مرزهایی تازه از دانش می‌سازد، از جمله علمی است که درخت آن در کشورمان در حال رشد و نمو و ثمر دادن است.

تألیف آثار علمی برجسته و اشاعه مفاهیم آنها از جمله رهیافت‌های کارآمد و اثر بخش است که می‌توان در سایه آن بستری مناسب برای بهره‌گیری از تجربه‌های ارزشمند دانش بومی نخبگان و کارشناسان علوم پلیسی در کشورمان ساخت. بدیهی است اندیش‌ندان، خبرگان و کارشناسان امور پلیسی داخلی می‌توانند با تلفیق همگن تجربه‌های نبرد با جرم و تجربه‌های کارشناسان علوم پلیسی دیگر کشورها باعث پیشبرد دانش پلیس در کشور شوند. امید است با نشر آثار تألیفی از این دست، گامی هرچند کوچک در این مسیر بلند برداریم و نویسندگان، محققان، کارشناسان و استادان را برانگیزانیم تا تجربه‌ها و آوازه علمی خود را متبلور کنند و اشاعه دهند.

انتشارات دانشگاه علوم انتظامی امین

پیش‌گفتار معاونت تربیت و آموزش دانشگاه

سرعت شتابان علم و فن‌آوری همراه با گسترش روز افزون آن به خصوص علوم و فنون مرتبط با دانش پلیسی و به تبع آن واگذاری مأموریت‌ها و وظایف جدید به افسران پلیس، ما را بر آن می‌دارد برای همراهی با کاروان رشد و توسعه با نگاه نوین و عالمانه به این مقوله نگریسته و در این رهگذر از اندوخته‌های علمی اندیشمندان و صاحب نظران بهره‌مند شویم.

در قرن حاضر که عصر دانایی و اصالت دانش می‌باشد، حوزه علوم تخصصی پلیس توانسته است به تناسب نیازهای فراوان بشری و ارتقای توقعات و انتظارات انسانی، گام‌های اساسی برداشته و به پیشرفت‌های زیادی نائل آید. دانشگاه علوم انتظامی به عنوان سه‌مسه آموزش عالی تربیت افسران پلیس در نظام مقدس جمهوری اسلامی و همچنین مرکز ثقل دانش، بینش و مهارت در علوم پلیسی با دارا بودن دانشکده‌های تخصصی مربوط، وظیفه آموزش و تربیت افسران متخصص را بر عهده دارد.

این دانشگاه علاوه بر بهره‌گیری از دانش موجود در دنیا، به تناسب و اقتضای بومی، با استفاده از نظرات حوزه‌های تخصصی پلیس، دست به تولید دانش زده و با تدوین و تألیف منابع آموزشی مورد نیاز، خلأهای علمی خود را پوشش می‌دهد. دانشگاه علوم انتظامی با تقویت ادبیات و دانش نظامی زمینه‌های رشد و توسعه آموزش دانشجویان رشته‌های تخصصی را فراهم نموده است تا پاسخگوی نیازها و انتظارات روز افزون جامعه در حوزه علوم پلیس باشد. کتابی که پیش روی شما خواننده گرامی قرار دارد، حاصل همین ایده بود و به دانشجویان عزیز دانشگاه علوم انتظامی، همکاران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به علوم پلیسی تقدیم می‌شود و انتظار می‌رود که با ارائه نظرات اصلاحی خود معاونت آموزش دانشگاه را در راستای ارتقا و بهبود کیفی کتاب یاری نمایند.

سرهنگ ستاد پاسدار علی افشار

مقدمه

تصادفات رانندگی به دلیل آثار زیان بار متعدد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ... که به جامعه تحمیل می کند، از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده و رسیدگی به آن به عنوان یکی از مهم ترین و اصلی ترین وظایف و مسئولیت های محوله به پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا است و علاوه بر این که نیازمند احاطه و تسلط کامل افسران کارشناس به مبانی قانونی و فنی علم کارشناسی تصادفات برای رسیدگی دقیق به آن است، دقت و تأمل بیش از پیش همکاران را در صحنه حادثه و نیز تنظیم گزارش آن طالب می کند.

نقش کارشناسان تصادفات در رسیدگی به حوادث رانندگی از دو جهت اهمیت دارد. یکی به دلیل اظهار نظر کارشناسی و تعیین علت و مقصر حادثه که به منظور تعیین مسئولیت های کیفری و مدنی ناشی از حادثه صورت می پذیرد و دیگری شناسایی تمامی زوایای مبهم و مخفی حادثه و احراز کلیه علل و عوامل ذی مدخل در بروز تصادف که با هدف ارائه پیش بینی راهکار مناسب برای پیشگیری از وقوع حوادث مشابه باید انجام شود. در واقع در آخر به دلیل نقش مؤثری که در کنترل و جلوگیری از حوادث رانندگی می تواند ایفا کند، رسالت خطیر، کارشناسان محسوب می شود. کتاب حاضر که برای درج در بررسی علل تصادفات تدوین شده است، با ارائه مطالب تخصصی، فنی و کاربردی مستند به مبانی علمی، تجربی و قانونی، روش و نحوه بررسی فنی تصادفات و تعیین انواع علل مؤثر در وقوع آن را تبیین می کند.